

SPRAWOZDANIE
Z MIĘDZYNARODOWEGO SYMPOZJUM NAUKOWEGO
NA TEMAT: „DLACZEGO RODZIĆ W DOMU?
PORÓD DOMOWY
W PERSPEKTYWIE INTERDYSCYPLINARNEJ”
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
26 października 2010 roku

Dnia 26 października 2010 roku z inicjatywy Katedry Psychoprofilaktyki Rodziny KUL oraz Katedry Środowiskowej Opieki Zdrowotnej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie odbyło się w Auli Stefana Kardynała Wyszyńskiego na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II Międzynarodowe Sympozjum Naukowo-Szkoleniowe pt. „Dlaczego rodzić w domu? Poród domowy w perspektywie interdyscyplinarnej”.

Dziekan Wydziału Teologii KUL – ks. prof. dr hab. Mirosław Kalinowski, oraz dziekan Wydziału Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu UM w Lublinie – prof. dr hab. Teresa Kulik, za pośrednictwem dyrektora Nauk o Rodzinie KUL – ks. dr. hab. Mariana Stepulaka otworzyli obrady sympozjum.

Program sympozjum został podzielony na trzy sesje, które podejmowały interdyscyplinarne aspekty planowanego porodu w domu. Pierwsza z sesji dotyczyła teologicznych refleksji tego zagadnienia. Wykład ks. bp. dr. Wacława Depo przybliżył słuchaczom rolę Maryi – Matki Bożego Syna – w dążeniu do pełnego wypełnienia powołania macierzyńskiego przez rodzącą kobietę. Przyporządkował postawie Bożej Rodzicielki cechy mądrości – rozpoznającej i przyjmującej tajemnicę kobiecości wyrażającej się „w rodzeniu do życia”, jak również cnotę męstwa poprzez podjęcie trudu porodu.

W swym wystąpieniu ks. prof. dr hab. Antoni Tronina (Instytut Nauk Biblijnych KUL) zaprezentował symbolikę porodu w Biblii. Poród domowy w kulturze Bliskiego Wschodu miał znamie praktycznej codzienności. Orędzie biblijne przekazuje w swej istocie nadprzyrodzone spojrzenie na tajemnicę przekazywania życia.

Dr Monika Waluś (Uniwersytet Opolski) w wystąpieniu pt. „Powołanie do rodzicielstwa” mówiła o doświadczeniu mocy, a jednocześnie słabości w chwili rodzenia. Akt rodzenia winien być świętem nie tylko dla rodzącej, ale też dla jej bliskiego otoczenia. Duchowość chrześcijańska przepełniona jest postawą rodzenia. Powołanie do rodzenia Chrystusa dla innych jest powołaniem powszechnym. Referentka przedstawiła także postacie z Biblii w ich pragnieniach rodzicielstwa i rodzenia.

Ks. prof. dr hab. Marek Chmielewski (Instytut Teologii Duchowości KUL) wskazał na krąg osób i ich zaangażowanie w wydarzenie narodzin. W wykładzie pt. „Postawy duchowe osób towarzyszących porodowi” autor stwierdza, że istotny jest element poznawczy w postawie – świadomość zrodzenia człowieka i otwarcie się na tajemnicę nowego życia. Należy przyjąć aksjologiczny aspekt postawy w rozumieniu

porodu jako wydarzenia religijnego. Praktyczny wymiar porodu w domu to towarzyszenie dalsze, bliższe i bezpośrednie. Ks. Profesor wskazał na potrzebę trwania w stanie łaski uświęcającej samej rodzącej i jej bliskich.

Sesja medyczna zaowocowała referatami lekarzy specjalistów z różnych dziedzin medycyny. Wykład prof. dr. hab. Bogdana Chazana (Szpital św. Rodziny w Warszawie) przybliżył korzyści i ryzyko rodzenia w domu z perspektywy ginekologa położnika. Opieka medyczna mająca odpowiednie kwalifikacje stała się dla wielu pacjentów miejscem pozbawionym humanizmu. Jednocześnie powstały i powstają inicjatywy dążące do zmiany tej sytuacji. Jedną z nich są odpowiednie sale do porodów rodzinnych, takie, by miejsce rodzenia było zbliżone do domowego. Porody są coraz częściej odbierane w domu rodzącej, jednak z powodu zbyt małej ilości badań naukowych, słabych standardów ostateczne stanowisko w tej kwestii jest niepewne. Profesor Chazan podkreślił, iż podstawowym kryterium oceny miejsca porodu jest jego bezpieczeństwo. Można go zmierzyć wielkością wskaźnika umieralności okołoporodowej lub ciężkiej zachorowalności. Odpowiedzialnie prowadzone i przygotowane porody domowe mogą stać się dostępną dla wielu kobiet opcją opieki położniczej.

Dr n. med. Krzysztof Powąła-Niedźwiecki z Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej przedstawił temat „Osiągnięcia medycyny a sposoby radzenia sobie z bólem porodowym”. Szczegółowo zdefiniował pojęcie bólu, czyniąc to poprzez recepcję rodzajów bólu. Szczególnie odniósł się do bólu porodowego, który nie należy do bólów sygnalizujących chorobę, lecz narodziny dziecka. Każda kobieta ma inny próg porodowy. Zwalczanie bólu porodowego w warunkach domowych sprowadza się wyłącznie do stosowania metod naturalnych.

W kolejnym wystąpieniu prof. dr. hab. Jan Oleszczuk (Katedra i Klinika Położnictwa i Perinatologii UM w Lublinie) zaprezentował słuchaczom symposium zadania lekarza w kwalifikowaniu do optymalnego rodzaju porodu. Decydujące w tej kwestii są następujące zmienne: wiek ciążowy kobiety, położenie dziecka, wielkość i liczba dzieci oraz stan dziecka/dzieci i matki. Bez szczegółowej aktualnej sytuacji położniczej kobiety rodzącej i bez doświadczenia położnika utrudniona jest obiektywna kwalifikacja do porodu w domu.

Mgr Dorota Fryc z Katedry Pielęgniarstwa Położniczo-Ginekologicznego UM w Szczecinie nakreśliła doświadczenie położnej w kwestii porodu domowego. Akcentowała powrót praktyki położniczej w domach i fenomen tego zjawiska w zakresie czynników budujących osoby w niej uczestniczące. Położna, przyjmując porody domowe, może ukazać swoje kompetencje i zaangażowanie na rzecz rodzącej.

Dr n. med. Grażyna Iwanowicz-Palus – przewodnicząca Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Położnych UM w Lublinie – nakreśliła polski standard opieki okołoporodowej. Został on opracowany na podstawie wytycznych WHO i dostosowany do ochrony zdrowia funkcjonującego w Polsce. Celem powyższych wytycznych jest poprawa jakości opieki okołoporodowej, a dokładnie ograniczenie nadmiernej medykalizacji porodu fizjologicznego, przestrzeganie praw pacjenta, stosowanie zasad trójstopniowej opieki perinatalnej.

Ostatnim wystąpieniem w ramach modułu medycznego był referat dr n. med. Marzeny Kostuch (pediatra, neonatolog, Lublin), która omówiła badania z dziedziny neonatologii dziecięcej dotyczące bezpieczeństwa porodu dla noworodka. Wyczer-

pująco zaprezentowała wyniki badań na temat umieralności noworodków, które składają się do podobnych statystyk zarówno w warunkach szpitalnych, jak i domowych. Naukowcy z Holandii – gdzie poród domowy jest zjawiskiem powszechnym – określili wysoki poziom jego bezpieczeństwa dla matki i dziecka, pod warunkiem niskiego ryzyka powikłań u rodzącej.

Sesja społeczna – poprzez swą tematykę – dopełniła interdyscyplinarne dyskusje wokół porodu. O psychologicznych korzyściach rodzenia w domu mówiła dr Dorota Kornas-Biela (Instytut Pedagogiki KUL). Naturalne środowisko i czas rodzenia w jego radości i bolesności jest korzystny dla przeżywania porodu. W porodzie domowym jest mniejsze nastawienie kobiety na tzw. idealny poród, większa spontaniczność i szukanie komfortu. Autorka omówiła potrzeby psychiczne, które mogą być lepiej zaspokajane w czasie porodu w domu niż w środowisku szpitalnym.

Badania ukazujące kryteria wyboru miejsca i rodzaju porodu przez kobiety w Polsce przedstawiła położna Urszula Tataj-Puzyna (Szpital Specjalistyczny św. Zofii w Warszawie). Kobiety preferujące poród drogami natury i rodzące w szpitalu pierwsze dziecko często wybierają dom jako miejsce kolejnego porodu (61,5%). Jak podkreśliła autorka, obecnie brak jeszcze standardów dla kobiet wybierających to miejsce porodu.

Dr n. med. Anna Pilewska-Kozak (Katedra i Klinika Ginekologii i Endokrynologii Położniczej UM w Lublinie), w referacie pt. „Funkcjonowanie szkół rodzenia w Polsce”, omówiła psychoprofilaktykę położniczą stosowaną dla rodzących. Podkreśliła jej założenia, które zmierzają do przekształcenia lęku porodowego w troskę o rodzące się dziecko, umiejętność zmniejszenia wysiłku fizycznego na rzecz relaksu i odprężenia.

Doświadczenia ukraińskie z ostatnich lat zaprezentowali w referacie pt. „Społeczno-psychologiczne aspekty narodzin dziecka w domu” goście z Ukrainy – prof. Nadia Hapon i mgr Maksymilian Dubniak (Narodowy Uniwersytet Iwana Franki we Lwowie). Narodziny dziecka w warunkach domowych pozytywnie ocenia ponad 10% badanych. Poznanie czynników społeczno-psychologicznych rodzenia w domu pozwala wypracować nowe reformy w służbie zdrowia oraz znowelizować ustawy w celu podwyższenia poziomu przygotowania do rodzenia w domu.

Inspektor nadzoru kuratorskiego Miasta Lwów – Roksołana Kłymkiw omówiła prawne aspekty porodów pozaszpitalnych na Ukrainie. Problemem jest brak przepisów prawnych, które normalizują warunki rodzenia w domu i regulują płaszczyznę normatywno-aksjologiczną tego zjawiska.

W ostatnim referacie tej sesji ks. dr hab. Marian Stepulak (Instytut Nauk o Rodzinie KUL) omówił kolejne zagadnienia społeczne, rozszerzając je o aspekty etyczne porodu domowego. Podkreślił rangę wydarzenia narodzin dziecka poprzez konieczność obecności w nim takich wartości, jak godność osobowa, autonomia i podmiotowość człowieka oraz prawo do życia i rozwoju.

Tematyka sympozjum przyczyniła się do integracji poszczególnych aspektów naukowych i praktycznych planowanego porodu w domu. Obecność środowisk medycznych, wielu położnych wzbogaciła obrady refleksjami, doświadczeniami i wnioskami na przyszłość.

*Joanna Płońska
Katedra Psychoprofilaktyki Rodziny
Instytutu Nauk o Rodzinie KUL*